

Seminārs FP - iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājiem (23%), kas kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā.

**Praktiski piemēri ieņēmumu - izdevumu uzskaitē.
Pārskatu un deklarāciju aizpildīšana.**

03.10.2017.

2

Nodoklis par ienākumiem no saimnieciskās darbības (23% no ienākuma)

- Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu no saimnieciskās darbības nosaka kā ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību;
- Saimnieciskās darbības ieņēmumi un izdevumi, kas tiek ņemti vērā, aprēķinot ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu ir noteikti likuma "[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)" 11.pantā, 11.⁵pantā un [Ministru kabineta 21.09.2010. noteikumos Nr.899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība"](#);
- Nodokļa **likme**, ko maksā no saimnieciskās darbības ienākuma, **2017.gadā ir 23%**.

Grāmatvedības kārtošana vienkāršā ieraksta sistēmā

Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.188

“Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā” (turpmāk – Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumi Nr.188)

Ministru kabineta 2017. gada 11. jūlija noteikumi “Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 20. marta noteikumos Nr. 188 “Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā””

- 4.¹ Persona saimnieciskās darbības ieņēmumus un ar to gūšanu saistītos izdevumus var neregistrēt žurnālā, ja tā savu saimniecisko darījumu nodrošināšanai veic tikai bezskaidras naudas norēķinus, šim nolūkam izmantojot atsevišķu maksājumu kontu, kuru tai atvēris personas maksājumu pakalpojumu sniedzējs Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma izpratnē (turpmāk arī – kredītiestāde (banka)). Šādā gadījumā visi nepieciešamie dati par šīs personas saimnieciskajiem darījumiem, lai fiksētu nodokļu aprēķināšanai nepieciešamos datus, tiek iegūti, pamatojoties uz kredītiestādes (bankas) izsniegtajiem konta izrakstiem.

Spēkā stāšanās datums 14.07.2017.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

! Žurnāla paraugs ir noteikts Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumos Nr.188 **1.pielikumā**.

- Persona, kas ir **mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja**, ierakstiem izmanto mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja žurnālu – paraugs ir noteikts Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.188 **2.pielikumā**.

Žurnālu persona **var kārtot:**

- **papīra reģistra veidā**
- **elektroniski:**
  - *ails, kuras neizmanto, var nenorādīt*
  - *nodrošina izdrukā, brošē hronoloģiskā secībā*
  - *drīkst papildināt ar jaunām ailēm*

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

! **Prasības:**

- **Katram** taksācijas **gadam** iekārto **jaunu žurnālu**.
- Žurnāla (papīra reģistra veidā) **lapas numurē** no pārskata (taksācijas) gada sākuma augošā secībā, **caurauklo**, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu un zīmoģu (ja tādš ir).
- Ierakstus par **katru mēnesi** veic **jaunā žurnāla lapā**.
- Ierakstus veic pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem .
- **Mēneša beigās** aprēķina **naudas atlikumu kasē** un kredītiestāžu **kontos**.
- **Mēneša beigās** katrā ailē norāda **apgrozījuma summu mēnesī**, kā arī **apgrozījumu no gada sākuma**.
- Žurnālā norādītais skaidras un bezskaidras naudas un citu maksāšanas līdzekļu **atlikums gada sākumā ir vienāds ar iepriekšējā pārskata (taksācijas) gada beigās žurnālā aprēķināto un norādīto atlikumu**.
- Aizpildīta žurnāla **glabāšanas laiks ir 10 gadi**.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

! Ieņēmumus un izdevumus žurnālā reģistrē, **pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem**. Summu, kas saņemtas kredītiestāžu (banku) kontos vai no tiem izsniegtas, reģistrēšanai žurnāla persona **drīkst izmantot kontu izrakstus, ja nav cita attaisnojuma dokumenta**.

- Žurnālā reģistrē arī kases operācijas, nekārtojot atsevišķu kases grāmatu.
- Persona žurnālu var izmantot arī kases ieņēmumu un izdevumu orderu reģistrācijai (atsevišķs reģistrs var nebūt)
- Ieņēmumus persona uzskaita tad, kad tie ir saņemti, bet izdevumus – tad, kad tie ir izdarīti. Ierakstus žurnālā izdara hronoloģiskā secībā.
- Bezskaidras naudas ieņēmumus un izdevumus reģistrē pēc kredītiestādes konta izraksta saņemšanas.
- Saimnieciskajā darbībā gūtos ieņēmumus un izdarītos izdevumus gan skaidrā, gan bezskaidrā naudā, kā arī skaidras naudas atlikumus kasē un bezskaidras naudas atlikumus kredītiestāžu (banku) kontos **nošķir no personiskajiem līdzekļiem**.

8

Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

- Veicot **skaidrās naudas uzskaiti**, jāaizpilda **kases ieņēmumu un izdevumu orderi** gadījumos, ja nav **ārējā** (*dokuments, ko izsniedz darījumu partneris*) attaisnojuma dokumenta.

Piemēram, kases ieņēmumu orderi aizpilda:

- nodokļu maksātāji, kuri var nelietot kases aparātu un izraksta darījumu kvītis, kases ieņēmumu orderi sagatavo, pamatojoties uz minēto dokumentu datiem (dienas vai nedēļas laikā kvītis Nr.AA ... līdz Nr.AA ...);
  - nodokļu maksātājam ieguldot saimnieciskajā darbībā personīgos naudas līdzekļus;
  - nodokļu maksātāji, kuriem ir jālieto kases aparāts, orderi sagatavo pēc kases aparāta “Z” pārskata datiem.
- Ja nodokļu maksātāja **vidējie dienas skaidrās naudas ieņēmumi kasē nav lielāki par 150 euro, kases ieņēmumu orderi aizpilda reizi nedēļā** (*vidējos dienas skaidrās naudas ieņēmumus kasē aprēķina, saskaitot katra iepriekšējā kalendāra mēneša darbdienu saņemtos skaidrās naudas maksājumus kasē un iegūto kopsommu dalot ar minētā kalendāra mēneša darbdienu skaitu*).

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- Naudas summas, **kas gūtas ārpus saimnieciskās darbības un izlietas personīgajām vajadzībām** un, ja tās ir nošķirtas no saimnieciskajā darbībā gūtajām un izlietotajām naudas summām, žurnālā neuzskaita.

- Ārpus saimnieciskās darbības gūtos ieņēmumus un izdarītos izdevumus žurnālā **uzrāda tikai tad, ja persona tos iegulda saimnieciskās darbības vajadzībām (turpmāk - personiskie ieguldījumi) vai izlieto personīgajām vajadzībām (turpmāk - personīgajam patēriņam izņemtie līdzekļi).**

10

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls (1.pielikums)

Ieraksta		Dokumenta nosaukums, numurs un datums	Dokumenta autors, darbības partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)	Saimnieciskā darbības apraksts	Analītiskās uzskaites reģistra Nr. vai nosaukums	Kase, <i>euro</i>		Kredītiestāžu konti, <i>euro</i>		Citi maksāšanas līdzekļi, <i>euro</i>	
						saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts	saņemts	izsniegts
kārtas numurs	datums										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
					Atlikums (pārnesums)		x		x		x
Kopā apgrozījums mēnesī						0	0	0	0	0	0
Atlikums (pārnesums)						0	x	0	x	0	x

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls (1.pielikums)

Ieņēmumi, euro						Izdevumi, euro					
ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas	ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	subsīdijas	Neapliekamie ienākumi	ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu	kopā (13.-17.aile)	izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu	izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	proporcionāli sadalāmie izdevumi	ar saimniecisko darbību nesaiņstītās izmaksas	izdevumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu	kopā (19.-23.aile)
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
					0						0
					0						0
					0						0
					0						0
					0						0
					0						0
					0						0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **1.aile "Ieraksta kārtas numurs"**- kārtas numurus norāda hronoloģiskā (augošā) secībā no gada sākuma.
- **2.aile "Ieraksta datums"** norāda žurnālā izdarītā ieraksta datumu, kas var arī nesakrist ar attaisnojuma dokumentā norādīto saimnieciskā darījuma veikšanas datumu (*visus ierakstus grāmatvedības reģistros izdara saimnieciskā darījuma dienā vai iespējami drīz pēc tās, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā mēneša beigām, kurā saimnieciskais darījums noticis*).

Piemēram, ja zemnieku saimniecības īpašnieks Igaunijā no 20.maija līdz 23.maijam apmeklē semināru, kas saistīts ar viņa saimniecisko darbību, izmaksas, kas saistītas ar šī semināra apmeklējumu, pamatojoties uz iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem, žurnālā reģistrē tikai pēc atgriešanās no semināra, tas ir, 24.maijā.

- **3.aile "Dokumenta nosaukums, numurs un datums"**- ieņēmumu vai izdevumu attaisnojuma dokumenta nosaukums, numurs un datums.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **4.ailē “Dokumenta autors, darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums)”** norāda attaisnojuma dokumenta autora (sagatavotāja) vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām), ja attaisnojuma dokumentu sagatavojuši cita persona.

Ja dokumenta (piemēram, kases ieņēmumu vai izdevumu ordera) sagatavotājs ir pati persona, šajā ailē norāda darījuma partnera vai (ja nav darījuma partnera) pašas personas vārdu, uzvārdu (fiziskajām personām) vai nosaukumu (juridiskajām personām).

- **5.ailē “Saimnieciskā darījuma apraksts”** norāda īsu saimnieciskā darījuma aprakstu, kas norādīts attaisnojuma dokumentā.

Piemēram, ja persona savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai ir iegādājusies materiālus un kases aparāta čekā ir norādīts, ka ir pirka krāsa, līme un laka, šajā ailē saimnieciskā darījuma apraksts varētu būt “Iegādāti materiāli”.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **6.ailē “Analītiskās uzskaites reģistra Nr. vai nosaukums”** norāda analītiskā reģistra numuru vai nosaukumu, kurā arī ir iereģistrēts konkrētais saimnieciskais darījums un ierakstīts attiecīgais attaisnojuma dokuments.

Šo aili neaizpilda, ja žurnālā reģistrēto darījumu ne! iestrē analītiskajos uzskaites reģistros.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **7.ailē “Kase, euro, saņemts”** norāda skaidras naudas ieņēmumus kasē, tie var būt, piemēram, skaidrā naudā saņemtie saimnieciskās darbības ieņēmumi, privātie naudas ieguldījumi, saņemtie kredīti, kā arī no kredītiestāžu kontiem izņemtie naudas līdzekļi, kas tiks izmantoti, lai veiktu skaidras naudas darījumus saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Šīs ailes atlikums nedrīkst būt ar mīnuszīmi!

Piemēram, ja persona no sava kredītiestādes konta izņem 400 EUR, lai tos turpmāk izmantotu saimnieciskajā darbībā, veicot norēķinus skaidrā naudā, to žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	9	10
No kredītiestādes konta izņemta skaidra nauda					400
Kasē iemaksāta skaidra nauda	400				

Minēto summu nenorāda žurnāla 11.–24.ailē

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **8.ailē “Kase, euro, izsniegts”** norāda skaidras naudas izdevumus kasē, tie var būt, piemēram, ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi, kas veikti skaidrā naudā, personiskajām vajadzībām izņemtā skaidrā nauda, atmaksātie kredīti, kā arī kredītiestāžu kontos iemaksātā skaidrā nauda.

Piemēram, ja persona no kases izņem 3000 EUR, lai tos turpmāk izmantotu saimnieciskajā darbībā, veicot norēķinus bezskaidrā naudā, tādējādi tos iemaksājot kredītiestādes kontā, kuru nodokļa maksātājs izmanto saimniecisko darījumu veikšanai, šo summu žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	9	10
No kases izņemta skaidra nauda			3000		
Kredītiestādes kontā iemaksāta skaidra nauda				3000	

Minēto summu nenorāda žurnāla 11.–24.ailē

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **9.ailē “Kredītiestāžu konti, euro, saņemts”** norāda darījuma partneru un pašas personas kredītiestāžu kontos ieskaitītās vai skaidrā naudā iemaksātās naudas summas. Žurnālā kredītiestāžu kontos norādītās naudas summas un naudas atlikumi ir vienādi ar summām, kas norādītas kredītiestāžu sagatavotajos konta izrakstos (šajā ailē norāda arī kredītiestādes ieskaitītos procentu maksājumus personas kontā).
- **10.ailē “Kredītiestāžu konti, euro, izsniegts”** norāda darījuma partneriem no kredītiestāžu kontiem pārskaitīto vai pašas personas skaidrā naudā izņemto naudu, kā arī kredītiestāžu atskaitīto samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem. Arī šīs summas un atlikumi žurnālā ir vienādi ar kredītiestāžu kontu izrakstos norādītajām summām un atlikumiem.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **11.ailē “Citi maksāšanas līdzekļi, euro, saņemts”** norāda ieņēmumus, kas iegūti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā, piemēram, maiņas un ieskaita darījumus, kā arī mantiskos dāvinājumus u.c. Ja persona ar darījuma partneri vienojas, ka samaksa par veikto saimniecisko darījumu tiks veikta, izmantojot citu maksāšanas veidu, nevis naudu, šajā ailē norāda attiecīgā maksāšanas veida vērtību naudas izteiksmē.

Piemēram, ja persona dāvanas veidā no fiziskas personas saņem datoru (pamatlīdzekli), kuru turpmāk izmantos saimnieciskajā darbībā, un dāvinājuma līgumā norādītā datora vērtība ir 300 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

5	11	12	17	18
Saņemta dāvana – dators	300		300	300

- **12.ailē “Citi maksāšanas līdzekļi, euro izsniegts”** norāda izdevumus, kas izdarīti nevis naudā, bet citās lietās vai pakalpojumu veidā. Citi maksāšanas veidi var būt, piemēram, maiņas, ieskaita darījumi, mantiskie dāvinājumi u.c.(arī šajā ailē maksāšanas veida vērtību norāda naudas izteiksmē).

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **13.ailē “Ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas”** norāda ieņēmumus no lauksaimnieciskās (augkopības, lopkopības, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un dārzkopības) ražošanas, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un lauku tūrisma, kā arī saņemto pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) kompensāciju.

Ieņēmumos no lauksaimnieciskās ražošanas nenorāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Piemēram, ja persona (nodokļa maksātājs, kurš nav reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā (turpmāk – neregistrēts nodokļa maksātājs)) saņem samaksu par sniegtajiem lauku tūrisma pakalpojumiem 100 EUR, kas ieskaitīta kredītiestādes kontā, šo summu žurnālā norāda šādi:

	5	9	10	13	18
Ieskaitītā samaksa par pakalpojumu		100		100	100

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **14.ailē “Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem”** norāda ieņēmumus no citiem saimnieciskās darbības veidiem, kas nav saistīti ar lauksaimnieciskās produkcijas ražošanu un iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrisma. Ja persona nodarbojas, piemēram, ar kokmateriālu pārdošanu, kosmetologa pakalpojumu sniegšanu, konditorejas izstrādājumu ražošanu u.c., ieņēmumus no saimnieciskās darbības norāda šajā ailē.

Piemēram, ja persona (nodokļa maksātājs, kurš reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā (turpmāk – reģistrēts nodokļa maksātājs)) sniedz kosmetologa pakalpojumus un no klienta saņem samaksu skaidrā naudā 30,25 EUR, t.sk. PVN 5,25 EUR, žurnālā šo summu norāda šādi:

	5	7	8	14	17	18
Saņemta samaksa par sniegto pakalpojumu		30,25		25,00	5,25	30,25

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **15.ailē “Subsidijas”** norāda summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts.

Piemēram, ja persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu, piedalās Eiropas Savienības atbalsta pasākumā “Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” un saņem Eiropas Savienības atbalsta summu 3000 EUR, kura atbilstoši atbalsta nosacījumiem piešķirta, lai kompensētu traktora iegādes izdevumus.

Brīdī, kad saņem Eiropas Savienības atbalsta pasākuma “Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem” summu 3000 EUR, žurnālā šo summu norāda šādi:

	5	9	15	18
Saņemta valsts un Eiropas Savienības atbalsta summa		3000	3000	3000

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **16.ailē “Neapliekamie ienākumi”** norāda ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamos ienākumus (palīdzību stihiskas nelaimes gadījumā vai citā ārkārtējā gadījumā, ja tā sniegta uz valsts vai pašvaldību pārvaldes institūciju lēmuma pamata u.c.).
- **17.ailē “Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu”** norāda saņemtos aizņēmumus, atdotos aizdevumus, aprēķinātās un no valsts budžeta atmaksātās PVN summas (tikai reģistrētiem nodokļa maksātājiem), personiskos ieguldījumus u.c.

Piemēram, ja persona savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai iegulda savus personiskos naudas līdzekļus un skaidrā naudā kasē iemaksā 300 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	17	18
Personiskie naudas ieguldījumi		300		300	300

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **19.ailē “Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu”** norāda izdevumus, kas saistīti ar lauksaimnieciskās (augkopības, lopkopības, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un dārzkopības) produkcijas ražošanu un iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu, arī izdevumus, kas attiecīgajā laika periodā radušies kaļķošanas, ganību ierīkošanas, akmeņu novākšanas, saimniecības teritorijas labiekārtošanas dēļ (*šajā ailē norāda arī izdevumus, kas ietelmē lauksaimniecisko ražošanu vairākus gadus, piemēram, samaksāto nomas maksu par vairākiem gadiem; norāda arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu, ja tā nodarbojas tikai ar lauksaimniecisko ražošanu*).

Piemēram, ja persona (neregistrēts nodokļa maksātājs) skaidrā naudā samaksā par akmeņu novākšanu 100 EUR, šo summu žurnālā norāda šādi:

	5	7	8	19	24
Samaksa par akmeņu novākšanu			100	100	100

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **20.ailē “Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem”** norāda izdevumus, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ko persona maksājusi par sevi kā par pašnodarbinātu personu, ja tā nenodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu (*šajā ailē norāda arī atsavināto pamatlīdzekļu (ja to atsavināšanas vērtība norādīta ieņēmumos) atlikušo vērtību*).

Piemēram, ja personas (reģistrēta nodokļa maksātāja) saimnieciskās darbības veids ir transporta pakalpojumu sniegšana un tiek iepirkta rezerves daļas par 121 EUR, t.sk. PVN 21 EUR, samaksu veicot skaidrā naudā, žurnālā šīs summas norāda šādi:

	5	7	8	20	23	24
Iepirkta rezerves daļas			121	100	21	121

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **21.ailē “Proporcionāli sadalāmie izdevumi”** norāda tos izdevumus, kas sadalāmi starp lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu) un citiem saimnieciskās darbības veidiem, piemērojot proporciju. Tie var būt kredītiestādes pakalpojumi, sakaru izdevumi u.c.

Persona ailē uzkrāto izdevumu summu gada beigās sadala starp lauksaimnieciskās ražošanas un citiem saimnieciskās darbības izdevumiem proporcionāli attiecīgajiem ieņēmumiem.

Piemēram, ja persona nodarbojas ar lauksaimniecisko ražošanu un transporta pakalpojumu sniegšanu, par tālruņa sarunām veikto samaksu, kuru nevar nodalīt tieši uz izmaksām, kas saistītas ar lauksaimniecisko ražošanu (arī iekšējo ūdeņu zivsaimniecību un lauku tūrismu), un atsevišķi uz izmaksām, kas saistītas ar transporta pakalpojumu sniegšanu, norāda šajā ailē.

Šajā ailē var norādīt arī citus izdevumus, kurus persona proporcionāli attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem.

Piemēram, ja persona izmanto saimnieciskajai darbībai nodalītu telpu no mājas, kurā dzīvo, – šajā ailē norāda maksājumus par apkuri, apgaismojumu, tīrīšanas maksājumus u.c.

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **22.ailē “Ar saimniecisko darbību nesaistītās izmaksas”** norāda visus tos izdevumus, kas nav tieši saistīti ar personas saimniecisko darbību, piemēram, personiskajam patēriņam izņemtos līdzekļus, ziedojumus un dāvinājumus citām personām, galvojuma summas, kuras persona kā galvnieks izmaksājis saskaņā ar galvojuma līgumu, u.c.

Piemēram, ja persona no kredītiestādes konta pārskaitījusi dāvinājuma summu 300 EUR, žurnālā to norāda šādi:

	5	9	10	22	24
Dāvinājums			300	300	300

Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla aizpildīšana

- **23.ailē “Izdevumi, kas nav attiecināmi uz ienākuma nodokļa aprēķināšanu”** norāda izdevumus, kas saistīti ar saimnieciskajā darbībā izmantoto nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegādi (izdevumus, kurus ietver pirktā pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma sākotnējā vērtībā) un saimnieciskajā darbībā izmantoto pamatlīdzekļu izveidošanu (izdevumus, kurus ietver personas pašas izveidota pamatlīdzekļa sākotnējā vērtībā), avansa maksājumus, kas neattiecas uz pārskata (taksācijas) gada ieņēmumiem, izsniegto aizdevumu summas, atdotās aizņēmumu summas, samaksātās soda un kavējumu naudas, par saimniecisko darbību samaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli un tā avansu un citus izdevumus, kas nav attiecināmi uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanu (ja persona ir reģistrēta nodokļa maksātāja, šajā ailē norāda priekšnodokļa summas un valsts budžetā samaksātās PVN summas).

Piemēram, ja persona iegādājas trektoru (pamatlīdzekli), par to samaksājot 3000 EUR no kredītiestādes konta, šo summu norāda žurnālā šādi:

5	9	10	23	24
Iegādāts pamatlīdzeklis		3000	3000	3000

28

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- **Par pamatlīdzekļiem uzskata** nekustamas mantas uzskaites vienības (piemēram, zemesgabals, ēka, būve, ilggadīgie stādījumi) un kustamas mantas uzskaites vienības, kuru **derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu un sākotnējā vērtība lielāka par 430 euro** (piemēram, iekārta vai tās aprīkojums, tehnika, mašīna vai inventārs, transportlīdzeklis, dators, kopētājs) un kuri nav paredzēti pārdošanai.
- **Par nemateriālajiem ieguldījumiem uzskata** par samaksu iegūtas bezķermeniskas lietas (piemēram, patents, licence), kuru **derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu**.
- **Pirkta** pamatlīdzekļa vai nemateriālā ieguldījuma **sākotnējā vērtībā ietver:**
  - ***Pirkšanas cena***
  - ***+ Saņemto aizņēmumu procenti, kas samaksāti līdz objekta lietderīgās izmantošanas uzsākšanai (nodošanas ekpluatācijā)***
  - ***+ Citi tiešie izdevumi***
(*piemēram, pamatlīdzekļa piegādes izdevumi līdz tā izmantošanas vietai, pamatlīdzekļa sagatavošanas izdevumi paredzētajai izmantošanai, kā arī samaksātie muitas maksājumi*)

Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu uzskaitē

- **Izveidota** pamatlīdzekļa sākotnējā vērtībā ietver:
  - *Izdevumi, kas tieši saistīti ar pamatlīdzekļa izveidošanu un sagatavošanu nodošanai ekspluatācijā (piemēram, materiālu izdevumi, algas un darba devēja VSAOI maksājumi, pamatlīdzekļa izveidošanā izmantoto pamatlīdzekļu nolietojums, samaksa par saņemtajiem pakalpojumiem u.c.)*
    - + *Procentu maksājumi līdz pamatlīdzekļa nodošanai ekspluatācijā par saņemtajiem aizņēmumiem pamatlīdzekļa izveidošanai*
- Ja saimnieciskajā darbībā kā pamatlīdzekli **iegulda** (sāk izmantot) personisko mantu, kas pirktā vai izveidota pirms saimnieciskās darbības uzsākšana
  - *pamato ar attaisnojuma dokumentiem (iegādes dokumentiem vai izveidošanas izdevumu apliecinājošiem dokumentiem)*
  - *aprēķina atlikušo vērtību saskaņā ar likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 13.pantu uz datumu, kad sāk izmantot saimnieciskajā darbībā*
  - *J a nav attaisnojuma dokumenta – uzskaita tikai natūrā*

No 2018. gada.

- **Pēc 2017.gada 31.decembra iegādāti pamatlīdzekļi:**
  - pamatlīdzekļu nolietojumu noraksta, ja tā iegādes vērtība pārsniedz **1 000 euro**,
  - tiesības izvēlēties vienu no divām minētajām metodēm:
    - **degresīvo** (nolietojums procentos)
  - vai
    - **lineāro** (lietderīgās lietošanas laiks gados) metodi,
  - Izvēlēto metodi būs tiesības mainīt ne biežāk kā **vienu reizi 10 gados**.
- **Līdz 2017.gada 31.decembrim iegādāti pamatlīdzekļi:**
  - tiesības izvēlēties vienu no divām metodēm:
    - turpina piemērot līdz 31.12.2017. piemēroto likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 13.pantā noteikto kārtību
  - vai
    - izvēlas kārtību, kurā **nepiemēro** likmei noteikto **divkārtšo apmēru un koeficientu**.
  - Izvēlēto metodi turpmāk **mainīt nevarēs**.

• Likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 11.⁵pants

Grozījumi attiecībā uz apliekamā ienākuma noteikšanu saimnieciskās darbības veicējiem

Fiziskās personas saimnieciskā darbība (2018)

- Saimnieciskās darbības izdevumos ir tiesības iekļaut izdevumus tādā apmērā, kas nepārsniedz 80% no fiziskās personas kopējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem.
- Saimnieciskās darbības izdevumu veidi, kuri ir iekļaujami pilnā apmērā:
  - 1) darba alga un darba devēja VSAOI, tai skaitā solidaritātes nodoklis;
  - 2) nekustamā īpašuma nodoklis;
  - 3) pamatlīdzekļu nolietojums;
  - 4) kompensācijas īrniekiem par dzīvojamo telpu atbrīvošanu un īres līguma laušanu.
- Izdevumu ierobežojuma apmēru nepiemēro par pirmajiem diviem saimnieciskās darbības gadiem, kā arī par gadu, kurā izbeigta saimnieciskā darbība vai pabeigts likvidācijas process.

• Likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 11.panta 3.¹, 3.² un 3.³daļa

Fiziskās personas saimnieciskā darbība (2018)

- Taksācijas gada zaudējumi sedzami hronoloģiskā secībā no nākamo triju taksācijas gadu saimnieciskās darbības apliekamā ienākuma.
- Maksātājs saimnieciskās darbības ieņēmumus var **neuzskaitīt ieņēmumu uzskaites reģistrā**, ja saimnieciskās darbības ieņēmumi ir gūti tikai **bezskaidras naudas** veidā.

• Likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 11.panta deviņā un divpadsmitā daļa

	1.piemērs	2.piemērs
Saimnieciskās darbības ieņēmumi	5000	5000
<i>izdevumu ierobežojums (80% no 5000)</i>	4000	4000
Saimnieciskās darbības izdevumi:	- 5100	- 4600
darba algas un darbspēka nodokļi	-3500	-400
nolietojums	-1500	-100
pārējie izdevumi	-100	-4100
Apliekamais ienākums	$5000-3500-1500=0$	$5000-400-100-3500=1000$
Uz nākamo gadu attiecināmie zaudējumi	-100	
Uz nākamo gadu attiecināmie izdevumi		-600

4000-400-100

4100-3500

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)

Fiziskā persona, kas reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā
gūtā ienākuma nodokļa maksātāja,
individuālais komersants

- pašnodarbinātā persona
- reģistrējās pašnodarbinātās personas statusā vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu
- Minimālā summa, no kuras jāveic VSAOI, ir 380 euro mēnesī

.

turpinājums

- VSAOI ir jāveic par tiem mēnešiem, kuros ienākumi (kas veidojas, no saimnieciskās darbības ieņēmumiem atskaitot saimnieciskās darbības izdevumus) sasniedz **380 euro** mēnesī.
- Sākot ar to mēnesi, kad kalendārā gada ienākumi no saimnieciskās darbības sasniedz **4560 euro**, VSAOI jāveic par visiem turpmākajiem mēnešiem (vismaz no 380 euro) līdz gada beigām.
- VID iesniedzams “Ziņojums par pašnodarbinātā vai iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja - ārvalstnieka, vai ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja - ārvalstnieka valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām” (4.pielikums, MK 14.11.2000.noteikumi Nr.827), iesniedz līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam (15.01., 15.04., 15.07., 15.10.).

Pašnodarbinātajam, kas nodarbojas ar friziera pakalpojumu sniegšanu, ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- 1) janvārī: ieņēmumi – 580 euro, izdevumi – 200 euro;
- 2) februārī: ieņēmumi – 0 euro, izdevumi – 70 euro;
- 3) martā: ieņēmumi – 200 euro, izdevumi – 50 euro.

Lai noteiktu, par kuriem ceturkšņa mēnešiem jāveic obligātās iemaksas, pašnodarbinātais nosaka katra mēneša ienākumus (t.i., no ieņēmumiem atņem izdevumus):

- 1) janvāra ienākumi ir 380 euro (580 euro – 200 euro);
- 2) februārī ienākumu nav, bet ir zaudējumi 70 euro (0 euro – 70 euro);
- 3) marta ienākumi ir 150 euro (200 euro – 50 euro).

Obligātās iemaksas veic tikai par janvāri, jo pašnodarbinātā ienākumi (peļņa) no saimnieciskās darbības šajā mēnesī ir sasnieguši minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim, t.i., 380 euro.

Obligāto iemaksu apmēru mēnesim aprēķina šādi:
 $380 \text{ euro} \times 31,13 \% = 118,29 \text{ euro}.$

No tā mēneša, kad pašnodarbinātā gada ienākumi sasniedz obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, obligātās iemaksas veic par visiem turpmākajiem mēnešiem, vismaz no 380 euro, līdz kalendāra gada beigām vai pašnodarbinātā statusa zaudēšanai (obligātās iemaksas veic arī par tiem mēnešiem, kuros ir bijuši zaudējumi vai kuros nav ienākumu, vai arī mēneša ienākumi ir mazāki nekā obligāto iemaksu objekts mēnesim).

piemērs: Personai ir pašnodarbinātā statuss visu kalendāra gadu.

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (euro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (euro), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs (euro), no kura jāveic iemaksas
I	120	120	0
II	100	220	0
III	380	600	380
IV	380	980	380
V	-10	970	0
VI	600	1570	380
VII	170	1740	0
VIII	840	2580	380
IX	2000	4580	380
X	-100	4480	380
XI	0	4480	380
XII	80	4560	380

Tā kā septembrī pašnodarbinātā saimnieciskās darbības ienākumi, skaitot no gada sākuma, ir pārsnieguši obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, t.i., 4560 euro, obligātās iemaksas, vismaz no 380 euro, veic arī par oktobri, novembri un decembri, lai gan nevienā no šiem mēnešiem ienākumi nav sasnieguši obligāto iemaksu objektu – 380 euro.

**Piemērs: Persona ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja
2017.gada 1.jūnijā.**

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (euro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (euro), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs (euro), no kura jāveic iemaksas
VI	600	600	380
VII	600	1200	380
VIII	500	1700	380
IX	0	1700	0
X	960	2660	380
XI	0	2660	380
XII	0	2660	380

Tā kā personai pašnodarbinātā statuss nav bijis visu kalendāra gadu, bet septiņus mēnešus, obligāto iemaksu objekta gada minimālais apmērs šajā gadījumā ir 2660 euro (380 euro x 7 mēneši). Tā kā oktobrī pašnodarbinātā saimnieciskās darbības ienākumi, skaitot no darbības sākuma, ir sasnieguši obligāto iemaksu objekta gada minimālo apmēru, obligātās iemaksas, vismaz no 380 euro, veic arī par novembri un decembri, lai gan nevienā no šiem mēnešiem ienākumi nav sasnieguši obligāto iemaksu objektu mēnesim, t.i., 380 euro.

No 2018. gada obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai pašnodarbinātajiem, kas nav autoratlīdzību saņēmēji (1)

Ienākumi 430 euro un vairāk

- Līdzšinējā kārtībā + iemaksas pensiju apdrošināšanai (5% no brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objekta un faktisko ienākumu starpības)

Ienākumi zem 430 euro

- obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai (5% no faktiskajiem ienākumiem)

Ienākumi zem 50 euro (no gada sākuma)

- obligātās iemaksas neveic

(1) Likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu» 23. pants

No 2018.gada obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai pašnodarbinātajiem (2)

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (euro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Saimnieciskās darbības ienākumi (euro), skaitot no gada sākuma	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas līdzšinējā kārtībā	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 5%
I	10	10	0	-	-
II	10	20	0	-	-
III	20	40	0	-	-
IV	20	60	0	60	3
V	100	160	0	100	5
VI	200	360	0	200	10
VII	430	790	430	0	0
VIII	1000	1790	430	570	28,50
IX	2000	3790	430	1570	78,50
X	-100	3690	0	0	0
XI	0	3690	0	0	0
XII	1000	4690	430	570	28,50

42

Nodokļa nomaksas kārtība

- Iedzīvotāju ienākuma nodokli no saimnieciskās darbības ienākuma maksā atbilstoši gada ienākumu deklarācijai (GID) rezumējošā kārtībā;
- Taksācijas gada laikā tiek veikti nodokļa avansa maksājumi;
- GID ir jāiesniedz VID ne vēlāk kā taksācijas gadam sekojošajā gadā **no 1.marta līdz 1.jūnijam**;
- Pēc GID aprēķinātā nodokļa summa jāiemaksā budžetā ne vēlāk kā līdz **16.jūnijam**, bet, ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz **640 euro**, maksātājs to var iemaksāt budžetā trijās reizēs –**līdz 16.jūnijam, 16.jūlijam, 16.augustam, katru reizi iemaksājot trešo daļu no kopējās nodokļa summas.**

Avansa maksājumi

- Turpmāk **avansa maksājumus saimnieciskās darbības veicējiem VID aprēķina automātiski**, atbilstoši iepriekšējā periodā iesniegtajai iedzīvotāju ienākuma nodokļa gada ienākumu deklarācijai.
-
- Ja nepieciešams, nodokļu maksātājs iesniedz avansa maksājumu precizējumus.

Avansa maksājumu veikšanas termiņi

Avansa maksājumi jāveic šādos termiņos:

- ne vēlāk kā **15.martā, 15.jūnijā, 15.augustā, 15.novembrī** (*15.martā jāiemaksā ceturtdaļa no iepriekšējā gada kopējās avansa summas, bet 15.jūnijā, 15.augustā un 15.novembrī jāiemaksā viena trešdaļa no konkrētajam gadam noteiktā avansa maksājuma un pirmajā ceturksnī veicamā avansa maksājuma starpības*).

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes (2018)

- Iedzīvotāju ienākuma nodokļa **progresīvā likme:**
- Gada ienākumam līdz 20 000 *euro*
- 20%
- Gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 000 *euro*, bet nepārsniedz 55 000 *euro*
- 23%
- Gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 55 000 *euro*
- 31,4%*

PALDIES!